

Univerzitetna psihiatrična klinika
Ljubljana
Studenec 48, p.p.5211
1001 Ljubljana
Tel.: 01 587 21 00
Fax: 01 529 41 11

Številka: [številka]
Datum: 29.6.2020

Zadeva: Poročilo o delu RSK za psihiatrijo za leto 2019

RSK za psihiatrijo je imel v letu 2019 tri redne seje. Vse seje so bile sklepčne. Seznam rednih sej:

- 28.2.2019
- 29.5.2019
- 17.10.2019

RSK za psihiatrijo je tekoče obravnaval vse prejete zadeve brez zaostankov.

Seznam najpomembnejših sprejetih sklepov:

17. seja RSK za psihiatrijo dne 28.2.2019

Dopis Varuha človekovih pravic Ministrstvu za zdravje glede časovne omejitve trajanja posebnih varovalnih ukrepov po Zakonu o duševnem zdravju

Sklep:

Združenje psihiatrov pri SZD je leta 2018 izdalo novo dopolnjeno izdajo Priporočila in smernice za uporabo posebnih varovalnih ukrepov v psihiatriji. RSK za psihiatrijo je na svoji 14. Seji dne 23.2.2018 sprejel predlagana Priporočila in smernice za uporabo posebnih varovalnih ukrepov v psihiatriji.

Dopis Mirana Možine SZD-ju, Zdenki Čebašek Travnik, Združenju psihiatrov

Sklep:

RSK za psihiatrijo meni, da je ugotavljanje zdravstvenih stanj na področju duševnega zdravja domena zdravstvenih poklicev, v tem primeru psihiatrov in kliničnih psihologov, ki pa so lahko po svojih kompetencah tudi psihoterapevti ali družinski terapevti. RSK za psihiatrijo ne more podpreti ideje, da bi izvedensko delo opravljali diplomanti drugih fakultet, ki nimajo ustrezne fakultetne izobrazbe in kliničnih znanj ter izkušenj s področja zdravstvenih stanj.

Opravljanje dežurne službe v Enoti za intenzivno otroško in adolescentno psihiatrijo**Sklep:**

RSK za psihiatrijo ugotavlja, da trenutno število zaposlenih v Univerzitetni psihiatrični kliniki v Ljubljani ne omogoča izvajanja dežurne službe v Enoti za intenzivno otroško in adolescentno psihiatrijo (EIOAP) s strani specialistov pedopsihiatrije, zato RSK za psihiatrijo predlaga Ministrstvu za zdravje, da le to zaveže specialiste pedopsihiatre iz javne mreže za vključitev v dežurno službo v Enoti za intenzivno otroško in adolescentno psihiatrijo.

RSK za psihiatrijo predlaga, da do izpolnitve prejšnjega predloga, Ministrstvo za zdravje nemudoma izda pooblastila specialistom psihiatrije za izvajanje obravnave otrok in mladostnikov v dežurni službi na EIOAP, v tem prehodnem obdobju.

RSK za psihiatrijo je mnenja, da UPK Ljubljana ne sme biti edina odgovorna za organizacijo in izvajanje dežurne službe na EIOAP za celotno Slovenijo brez podpore Ministrstva za zdravje in Zdravniške zbornice Slovenije, saj sama nima nobenih pravnih pooblastil za to.

Dopis RSK za psihologijo**Sklep:**

RSK za psihiatrijo meni, da je psihoterapijo v zdravstvu potrebno urediti po Zakonu o zdravstveni dejavnosti, sodelujejo naj vsi relevantni dejavniki v zdravstvu. Psihosocialno svetovanje pa naj bo urejeno znotraj obstoječega Zakona o socialnem varstvu, kjer je ta del dejavnosti že ustrezno reguliran. RSK tudi meni, da je imenovana skupina neustrezno sestavljena, saj manjkajo pomembni deležniki (predstavniki Medicinske fakultete, Zdravniške zbornice, relevantnih psihoterapevtskih šol kot so analitska individualna in skupinska in družinska psihoterapija) in jo je potrebno redefinirati.

Izobraževanje za zaposlene v skupnostnih timih na primarnem nivoju)

RSK za psihiatrijo ponovno opozarja, da v načrtovanje Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028 niso bili vključeni javni zavodi, ki se ukvarjajo z duševnim zdravjem/motnjami, Katedra za psihiatrijo MF LJ in MF MB in Združenje psihiatrov Slovenije. Omenjeni tudi niso vključeni v pripravo programa za izobraževanje na področju duševnega zdravja za tiste zaposlene, ki bodo delovali v centrih za duševno zdravje in v centrih za otroke in mladostnike, ki bo potekal v okviru Zbornice za socialno delo. RSK za psihiatrijo ravno tako ni bil obveščen ne o Resoluciji in ne o

pripravi izobraževalnega programa, prav tako tudi ne v pripravo protokolov medsebojnega sodelovanja. RSK za psihiatrijo meni, da ad hoc priprava tako pomembnih izobraževanj ni ustrezna, posledično pa RSK za psihiatrijo skrbi varnost bodočih pacientov, ki bodo potrebovali zdravstvene storitve zaradi duševnih motenj.

18. seja RSK za psihiatrijo dne 29.5.2019

Dopis MZ št. 165-18/19/1 – Hitre klinične poti in mreža specialistov v okviru NMP/Dežurne službe

Sklep:

Na področju psihiatrije v vseh petih psihiatričnih bolnišnicah (Idrija, Begunje, UKC Maribor, Vojnik, Ormož) in Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana delujejo urgentne/dežurne ambulante 24/7 z neposredno dostopnostjo pacientov. V primeru kombinacije somatskega in psihičnega stanja, je v skladu z dobro klinično prakso potrebna predhodna specialistična obravnava (zastrupitve, možganska kap, huda infektivna stanja, delirantna stanja in drugo). V primerih hospitalizacije proti volji pacienta s terena, le-to ureja Zakon o duševnem zdravju. MZ pripravlja tudi izvedbo Centrov za duševno zdravje in njihove klinične poti. V prihodnosti, ob morebitnem zadostnem številu psihiatrov, se bodo le-ti lahko vključevali tudi neposredno v delo samih urgentnih centrov.

Dopis MZ št. 180-119/2019-DI/1: Časovna veljavnost listine Napotnica

Sklep:

Na področju psihiatrije po pravilih ZZZS niso potrebne napotnice. V kolikor ni to v koliziji s predpisi ZZZS glede napotnice, RSK za psihiatrijo ocenjuje kot možnost za trajno napotnico le diagnozo shizofrenije in diagnozo demence.

Dopis MZ št. 900-506/2018-8: Prošnja za opredelitev do poziva Zavoda TransAkcija in Legebitre

Sklep:

RSK za psihiatrijo meni, da bi naj MZ imenovalo skupino strokovnjakov, npr. teh, ki že sodelujejo v interdisciplinarnem timu konzilija za potrditev spolne identitete, in drugih strokovnih oseb (s strani prava, človekovih pravic, upravnih organov) ki naj pripravijo ustrezna priporočila in smernice za tovrstno obravnavo, katere naj potem potrdi MZ in kasneje tudi ZZZS (v delu zdravstvene obravnave).

Dopis MZ št. 092-126/2019/5: Izvajanje telesnega oviranja s pasovi – zaprosilo za strokovno stališče

Sklep:

Člani RSK za psihiatrijo menijo, da je Posebne varovalne ukrepe v psihiatriji potrebno izvajati v skladu z objavljenimi Priporočila in smernice za uporabo posebnih varovalnih ukrepov v psihiatriji (Združenje psihiatrov pri SZD, 2018).

Dopis MZ 2. Sklep RSK za nevrologijo – predlog za nove smernice za demenco

RSK za nevrologijo predlaga, da se pripravijo in koordinirajo nove smernice za zdravljenje demence RSK za družinsko medicino in RSK za psihiatrijo.

Sklep:

RSK za psihiatrijo se strinja s potrebo in predlogom za pripravo novih smernic za zdravljenje demence. RSK za psihiatrijo predlaga Polono Rus Prelog, dr. med. in Anjo Kokalj Palandačič dr. med.

Končno poročilo Varuha človekovih pravic o obisku Psihiatrične bolnišnice Begunje

Sklep:

RSK za psihiatrijo se seznanil s poročilom Varuha človekovih pravic o obisku Psihiatrične bolnišnice Begunje.

Dopis zdravnikov PB Vojnik

Sklep:

RSK za psihiatrijo se je seznanil z zaskrbljujočo situacijo glede števila zdravnikov v PB Vojnik. RSK za psihiatrijo poziva MZ, ZZS in ZZZS k ustreznemu akutnemu reševanju kadrovskega pomanjkanja zdravnikov v PB Vojnik.

Seznam izobraževalnih dogodkov v UPK Ljubljana za leto 2019

Sklep:

RSK za psihiatrijo potrdi seznam izobraževalnih dogodkov v UPK Ljubljana za leto 2019.

Dopis oddelka za psihiatrijo UKC Maribor v zvezi s sklepom Vrhovnega sodišča Republike Slovenije II Ips 51/2019 v zadevi SVZ Lukavci

Sklep:

RSK za psihiatrijo podpira UKC Maribor – Oddelek za psihiatrijo v njegovi vlogi in pritožbi na Ustavno sodišče v zvezi s sklepom vrhovnega sodišča Republike Slovenije II Ips 51/2019. RSK za psihiatrijo hkrati poziva MZ, da skupaj z drugimi pristojnimi ministrstvi, ob povečanju števila oseb s psihičnimi motnjami, ki potrebujejo obravnavo na varovanih oddelkih SVZ (npr. predvsem osebe z demenco), zagotovi zadostno število mest na varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov in s tem omogočajo izvajanje ZDZDr. Prav tako naj MZ in MP upoštevata Zakon o duševnem zdravju in posledično človekove pravice najbolj ranljivih oseb.

Dopis predsednice RSK za klinično psihologijo mag. Anice Prosnik Domjan, spec. klin. psih. glede izvajanja prakse študentov in pripravnikov različnih psihoterapevtskih izobraževanj

Sklep:

RSK za psihiatrijo se pridružuje predlogu RSK za klinično psihologijo glede izobraževanja študentov in diplomantov različnih psihoterapevtskih šol znotraj zdravstvenih ustanov.

19. seja RSK za psihiatrijo dne 17.10.2019

Dopis Ministrstva za zdravje št. 140-17/2019/16: omejitev trajanja varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na 5 let oziroma 2 leti

Sklep:

RSK za psihiatrijo predlaga, da se lahko obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti (ambulantno) podaljša iz dve leti tudi za nedoločen čas.

Prav tako RSK za psihiatrijo meni, da omejitev Obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu lahko traja največ 5 let, bilo pa bi potrebno, da se v KZ opredeli ukrep nadaljnega obveznega varovanja in nadaljnega zdravljenja (torej obratno: varovanje najprej) v okviru ustreznega postforenzičnega zavoda.

Dopis Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti št. 1223-86/2019 v zvezi s spoštovanjem sklepa sodišča – odgovor PB Idrija

Sklep:

RSK za psihiatrijo ostro nasprotuje premeščanju oz. nameščanju oseb in socialnovarstvenih zavodov na oddelke pod posebnim nadzorom psihiatričnih bolnišnic. RSK za psihiatrijo sicer razume prostorsko stisko socialnovarstvenih zavodov, ob tem pa poudarja, da nameščanje oseb iz omenjenih zavodov v psihiatrične bolnišnice pomeni manjšanje kapacitet za zdravljenje akutno bolnih in jim onemogoča pravico do ustreznega zdravljenja. Prenašanje bremen iz enega zavoda v drug zavod je nehumano, in ne omogoča ustrezne rehabilitacije oseb z duševnimi motnjami in njihove nadaljnje integracije v skupnost.

Poročilo varuha človekovih pravic o obisku v Enoti za intenzivno otroško in adolescentno psihiatrijo UPK Ljubljana z dne 2.8.2019

Sklep:

RSK za psihiatrijo se seznani s Poročilom Varuha človekovih pravic o obisku Enote za intenzivno otroško in mladostniško psihiatrijo.

Dopis ZZS Direkcije za zdravstveno analitiko in ekonomik z dne 26.9.2019

Sklep:

RSK za psihiatrijo se ne strinja z umikom alprazolama v odmerkih 0.25 mg in 0.5 mg z liste zdravil. Gre za srednje dolgo delujoč benzodiazepin, ki ga je mogoče ustrezno uporabljati v določenih indikacijah in določenih starostnih skupinah. Tako kot Apaurin ne sledi bolj intenzivni kumulaciji in ob ukinitvi zdravljenja ne povzroča tako izrazitih odtegnitvenih simptomov kot lorazepam. RSK za psihiatrijo pa se strinja s prim. mag. Jurijem Fürstom, da je potrebno zmanjšati delež populacije, ki prejema

benzodiazepine. Glede na tabelo 4. v predlogu je opaziti, da se delež predpisovanja benzodiazepinom manjša in ne nazadnje tudi delež predpisanega alprazolama. Hipotetično lahko sklepamo, da bo ob umiku enega benzodiazepina s trga prišlo do porasta predpisovanja drugih benzodiazepinov.

Obravnavo 9. člena ZDZDR in 29. ter 29. a člena ZDZDR

Sklep:

Mnenje RSK za psihiatrijo o 9. členu:

RSK za psihiatrijo ponovno ugotavlja, in navaja, da posebnih metod zdravljenja v psihiatriji domača in tuja stroka ne pozna. Metode zdravljenja v medicini se delijo na dokazano učinkovite (z dokazi podprte) in na ostale. Elektrokonvulzivno zdravljenje je že desetletja podprto z dokazi v določenih indikacijah (npr. maligna katatonija, hude, dalj časa trajajoče manične epizode, depresija), prav tako je transkranijska magnetna stimulacija (TMS) že leta učinkovita terapija v zdravljenju depresivnih motenj in anksioznosti. Omenjeni metodi se morata uporabljati v skladu s svetovnimi smernicami in ob pisni privolitvi pacienta. Kot vzorec prilagamo NICE smernice (angleške smernice) za uporabo elektrokonvulzivne terapije in Evropske smernice za terapevtsko uporabo Transkranijske magnetne stimulacije.

Odmerki zdravil nad maksimalnimi priporočenimi odmerki se v tujih priporočilih in smernicah uporabljajo le izjemoma v določenih indikacijah, razlog za njihovo uporabo mora biti natančno obrazložen in naveden v zdravstveni dokumentaciji (Recommendation from the British Association for Psychopharmacology. Barnes T RE et al. J of Psychopharmacology 2011).

Psihokirurško zdravljenje se v psihiatričnih bolnišnicah ne izvaja in duševne motnje kot takšne niso predmet psihokirurškega zdravljenja. Je pa kirurško zdravljenje indicirano v drugih zdravstvenih stanjih, npr. možganski tumor, ki povzroča psihično simptomatiko. Menimo, da je celoten člen neustrezen. V kolikor pa gre za pravne termine, pa je to potrebno v zakonu opredeliti.

RSK za psihiatrijo prilaga tudi mnenje Upravnega odbora Združenja psihiatrov.

29. člen:

4. točka: RSK za psihiatrijo meni, da v klinični praksi ni možno strokovno vnaprej predvideti najdaljšega obdobja podaljšanja uporabe posebnih varovalnih ukrepov.

Predlaga tudi, da se najbližjo osebo etc. Obvesti o uvedbi PVU, ne pa o nadaljnjem podaljšanju.

Predlaga tudi, da se lahko pacient odloči o pravici o obveščeni najbližje osebe o uvedbi PVU.

Kemično oviranje:

RSK za psihiatrijo meni, da je izraz kemično oviranje zastarel. V NICE smernicah obravnave agresivnega pacienta (2015) se uporablja izraz hitra trankvilizacija – to je parenteralna (ponavadi intramuskularna ali izjemoma intravenska) uporaba zdravil, če peroralna uporaba ni možna ali ustrezna in je potrebna hitra sedacija z zdravili. RSK za psihiatrijo meni, da to ni posebni varovalni ukrep.

29. a člen:

Varovalni ukrep je ukrep, ki se lahko uporablja pri osebah s psihično motnjo in gibalno oviranostjo in je namenjen preprečevanju padcev.

Metode so: posteljna ograjica, uporaba varnostnega pasu na počivalniku, invalidskem vozičku ali stolu ali uporaba mizice.

Varovalni ukrep je mogoče izvesti ob strinjanju osebe same, najbližje osebe ali skrbnika.

Osebo, pri kateri je bil uporabljen varovalni ukrep, je potrebno nadzorovati.

Varovalni ukrep se lahko uporablja dokler zdravstveno stanje to zahteva in obstaja nevarnost padca.

Varovalne ukrepe lahko izvajajo zdravstveni delavci z visoko izobrazbo, odredi ga zdravnik.

Varovalni ukrepi se lahko uporabljajo v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih.

Dopis Zbornice kliničnih psihologov: VZD Centrov za duševno zdravje in problem novorganiziranosti CDZO in CDZOM in glede Avtonomnosti znanstvene vede Klinična psihologija in transparentna vloga v zdravstvu

Sklep:

RSK za psihiatrijo podpira avtonomijo klinične psihologije kot specifične specialistične stroke in predlog Zbornice kliničnih psihologov, da se specialisti klinične psihologije vodijo pod lastno VZD šifro t.j. VZD 549 033 in psihologi pod VZD 512 000.

Predsednica RSK za psihiatrijo:

Prof. dr. Blanka Kores Plesničar, dr. med., viš. svetnica

